

PERSONER MISSTÄNKTA
FÖR BROTT
SLUTLIG STATISTIK FÖR ÅR 2010

brå
brottsförebyggande rådet

Personer misstänkta för brott

Sammanfattning

- År 2010 registrerades 126 000 personer som skäligen eller på sannolika skäl misstänkta för brott. Det är en fortsatt ökning av antalet misstänkta personer. Jämfört med föregående år var ökningen drygt 1 procent (+1 600 misstänkta personer).
- Dessa personer hade registrerats för att ha deltagit i 357 000 brott (brottsdeltaganden), vilket innebär 2,8 brottsdeltaganden per misstänkt person. Antalet brottsdeltaganden ökade med 3 procent mellan åren 2009 och 2010.
- Ökningen av antalet misstänkta personer har framför allt skett bland personer misstänkta för brott mot person (+8 %), som misshandel – i synnerhet misshandel mot kvinna 18 år eller äldre – ofredande, olaga hot, köp av sexuell tjänst och narkotikabrott (+6 %).
- Antalet misstänkta personer i åldersgruppen 15–17 år minskade (–4 % då hänsyn tagits till befolkningsförändringen i denna åldersgrupp) mellan åren 2009 och 2010. För övriga åldersgrupper var ökningen marginell (drygt 1 % om hänsyn tas till befolkningsförändringen).

Ålder och kön

- Misstänkta ungdomar i åldern 15–20 år fortsätter att vara överrepresenterade i förhållande till sin andel av den straffmyndiga befolkningen. År 2010 utgjorde de 25 procent av samtliga misstänkta, jämfört med 10 procent av befolkningen.
- År 2010 registrerades cirka 25 700 misstänkta kvinnor och 100 000 misstänkta män. Männen utgjorde cirka 80 procent av samtliga misstänkta personer och nivån har varit i princip oförändrad under de senaste åren.

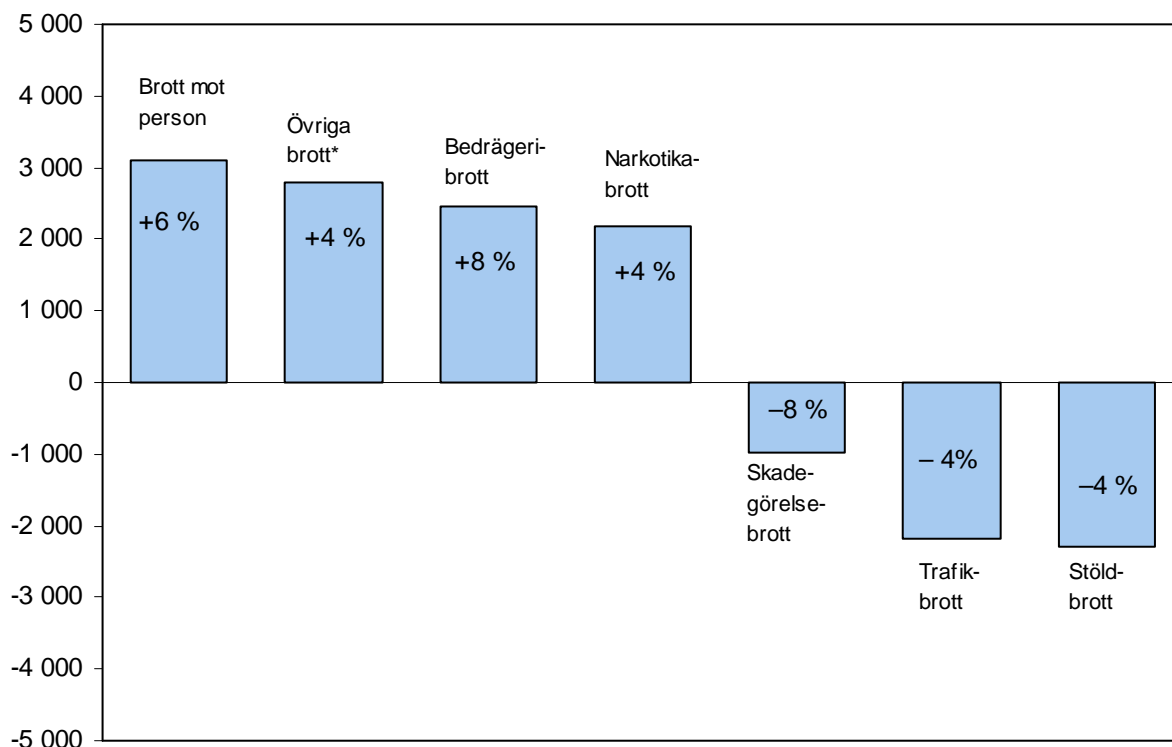
Brottstyp, ålder och kön

- För misstänkta i åldersgruppen 15–20 år var stöldbrott den största brottskategorin år 2010 (22 % av samtliga brottsdeltaganden). För åldersgruppen 21 år och äldre var narkotikabrott och trafikbrott det vanligaste brottet (vardera 17 % av samtliga brottsdeltaganden).
- Stöldbrott var också den vanligaste brottskategorin bland misstänkta kvinnor (29 % av samtliga brottsdeltaganden), medan narkotikabrott, trafikbrott och brott mot person var vanligast bland män (17–18 % av samtliga brottsdeltaganden).

Definitioner

I statistiken över misstänkta personer redovisas dels misstänkta personer och dels brottsdeltaganden.

- **Misstänkt person:** En person som av polis, tull eller åklagare bedöms som skäligen eller på sannolika skäl misstänkta för brott någon gång under redovisningsåret och där misstanken kvarstår efter avslutad utredning.
- **Brottsdeltagande:** En misstänkt persons registrerade deltagande i ett visst brott. Om 2 personer deltagit i 3 brott redovisas 6 brottsdeltaganden.

Figur 1. Förändringar av antalet brottsdeltaganden i olika brottsgrupper bland personer misstänkta för brott mellan åren 2009 och 2010. (Procentuell förändring inom respektive brottsgrupp redovisas inuti staplarna).

* Övriga brott utgörs av de brott som inte ingår i någon av de andra kategorierna. De är bland annat överträdelse av besöksförbud, bidragsbrott, smuglingsbrott, alkoholbrott och brott mot att bära kniv med mera på offentlig plats. Skatte- och borgenärsbrott är i år exkluderat från denna kategori för att vissa tekniska förändringar i rapporteringssystemet gjort jämförelser mellan de senaste åren svåra.

Inledning

Statistiken över *misstänkta personer* redovisar *de personer* som av polis, tull eller åklagare bedöms som skäligen eller på sannolika skäl misstänkta för brott någon gång under redovisningsåret och där misstanken kvarstår efter avslutad utredning. Personer under 15 år är inte straffmyndiga och redovisas därför inte i statistiken. En och samma person kan vara misstänkt för flera brott under ett kalenderår. I statistiken redovisas dock en misstänkt person endast en gång per brottstyp (rad i tabell), så kallad *netto*redovisning oavsett om personen registrerats som misstänkt för samma brottstyp flera gånger under året. Statistiken över misstänkta personer redovisar således antalet unika individer som varit skäligen misstänkta för brott under ett kalenderår och används till exempel för att belysa nivå och utveckling av antalet misstänkta för olika brottstyper samt ålders och könsstrukturen för personer misstänkta för brott.

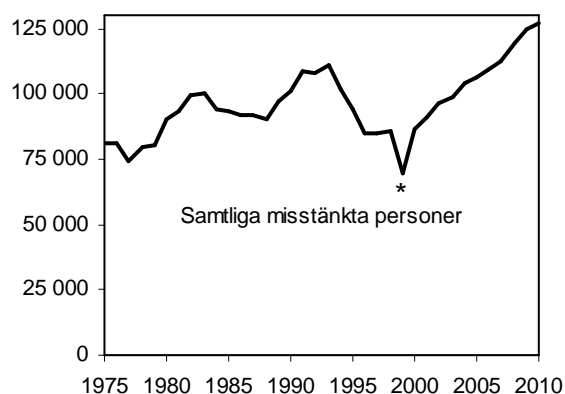
De brott som de misstänkta personerna står skäligen misstänkt för redovisas i statistiken över *brottsdeltaganden*. Ett brottsdeltagande avser en viss misstänkt persons registrerade deltagande i ett visst brott (att jämföra med begreppet brottsmisstankar). Antalet brottsdeltaganden beräknas som antalet misstänkta personer gånger antalet brott som de deltagit i. Om två (2) personer tillsammans deltagit i tre (3) brott blir det sex (6) brottsdeltaganden. Statistiken över antalet brottsdeltaganden är en *brutto*redovisning och används därför främst för att studera fördelningen av olika typer av brott bland misstänkta personer eller fördelningen av brottstyper inom en åldersgrupp eller ett kön.

När du tolkar statistiken *tänk på att*

- statistiken redovisar de gärningspersoner som kommit till rättsväsendets kännedom. Endast för cirka 15–20 procent av de anmälda brotten binds gärningspersoner¹ till brotten.
- upptäcktsrisken varierar beroende på brottstyp, till exempel är brott mot person, trafikbrott och narkotikabrott brottskategorier där det i högre grad än vid andra brott förekommer en misstänkt person.
- upptäcktsrisken samt polisens och åklagarnas prioriteringar och arbetsätt kan variera mellan olika grupper av gärningspersoner, till exempel ungdomar och vuxna, och kan ha förändrats under den analyserade perioden.
- för att utifrån statistiken över misstänkta personer generellt kunna dra några slutsatser om personer som begår brott krävs därför bland annat analyser av hur upptäcktsrisker samt polisens prioriteringar och arbetsätt har utvecklats.

Utvecklingen av antalet misstänkta personer

Utvecklingen av antalet misstänkta personer påverkas i hög grad av utvecklingen av anmälda brott och personuppklarade brott. År 2010 minskade antalet anmälda brott (–3 %) medan antalet personuppklarade brott ökade något (+1 %), vilket har påverkat antalet registrerade skäligen misstänkta personer. År 2010 registrerades drygt 126 000 personer som skäligen eller på sannolika skäl misstänkta för brott, vilket var en ökning sedan föregående år med drygt 1 procent. Det är den högsta nivån av antalet misstänkta personer som noterats. Från mitten av 1970-talet ökade antalet misstänkta personer från 81 200 till en nivå på 111 000 år 1993. Därefter sjönk antalet misstänkta personer under resten av 1990-talet, men från år 2001 har antalet misstänkta ökat med 40 procent. Om man tar hänsyn till befolkningsökningen² blir motsvarande ökning 30 procent.

År 2010 och förändring jämfört med föregående år:

Misstänkta personer	126 000
	+1 600 (+1 %)

Figur 2. Misstänkta personer, åren 1975–2010.

*Antalet misstänkta personer år 1999 påverkas av bortfall i materialet som låg till grund för statistiken, se avsnittet *Jämförelser över tid*.

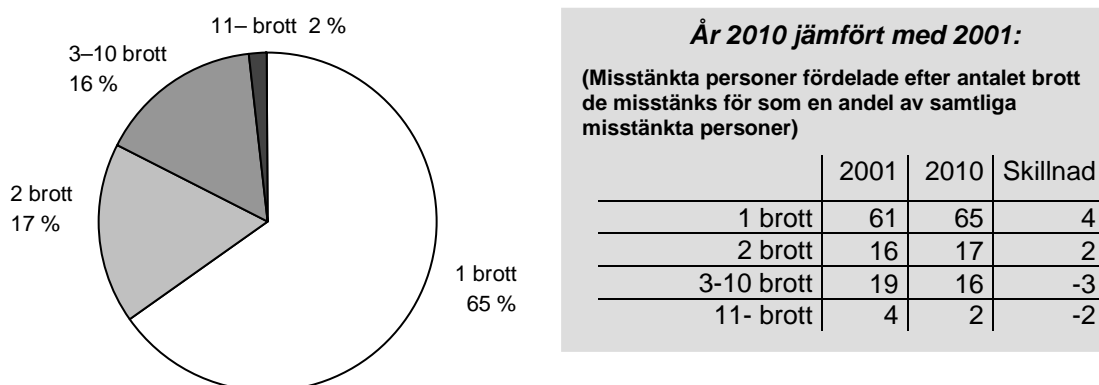
Antal brott per misstänkt person – brottsdeltaganden

De flesta misstänkta personer, två tredjedelar, misstänktes år 2010 för att ha deltagit i 1 (ett) brott under året. En tredjedel misstänktes för att ha deltagit i 2–10 brott och knappt 2 procent misstänktes för att ha deltagit i fler än 10 brott, se figur 3. Fördelningen av antalet brott som de misstänkta deltagit i är oförändrad sedan föregående år. Sedan år

¹ Personuppklaringsprocenten, se sammanfattningen *Uppklarade brott*.

² Exklusive personer under 15 år.

2001 har däremot andelen som misstänks ha deltagit i 3 eller fler brott minskat med 6 procentenheter från 23 procent år 2001 till 17 procent 2010.

Figur 3. Misstänkta personer (126 451) efter antal brott de misstänks för, år 2010.

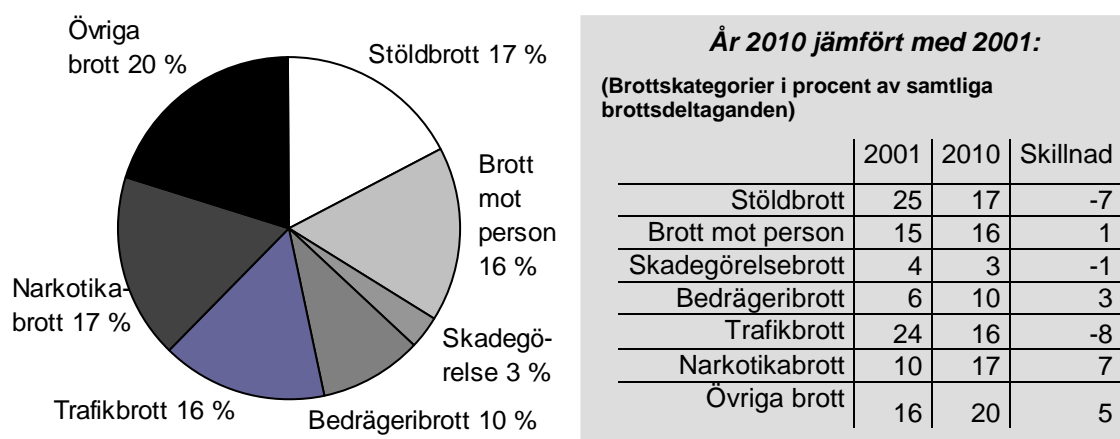
År 2010 registrerades totalt 357 000 brottsdeltaganden för de misstänkta personerna, vilket är en ökning med 3 procent jämfört med år 2009. Det betyder att varje person misstänktes för i genomsnitt 2,8 brottsdeltaganden.

Struktur

Fördelningen av vilka typer av brott personer *misstänks för* ser annorlunda ut jämfört med vilka typer av brott som *anmäls*. Det beror bland annat på att möjligheten att upptäcka och gripa en gärningsperson varierar mellan olika brottstyper. Statistiken ger alltså en beskrivning av de upptäckta och registrerade gärningspersonernas brottslighet.

År 2010 svarade stöldbrotten för 17 procent av samtliga brott som de misstänkta personerna deltog i (brottsdeltaganden). Det kan jämföras med att stöldbrotten svarar för knappt 40 procent av de anmälda brotten. Skillnaden beror bland annat på att stöldbrott är en brottskategori där man relativt sällan upptäcker och griper en misstänkt person, med undantag för till exempel butiksnatterier. Trots detta är deltaganden i stöldbrott tillsammans med deltaganden i brott mot person³, trafikbrott och narkotikabrott de vanligaste brottstyperna bland registrerade brottsdeltaganden. Dessa fyra brottskategorier svarade vardera för 16–17 procent av samtliga brottsdeltaganden.

³ Brotts mot person (kap. 3–7 BrB) inkluderar bland annat mord, misshandel, olaga hot, ofredande, sexualbrott och grov kvinnofridskränkning. Denna brottskategori används i sammanfattningen över Misstänkta personer i stället för Brå:s definition på våldsbrott som används i sammanfattningen över Anmälda brott. Detta på grund av nettoredovisningen av misstänkta personer vilket gör det omöjligt att gruppera misstänkta personer efter våldsbrottsdefinitionen, dvs. mord, dråp, misshandel, våldtäkt, grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, rån och våld mot tjänsteman.

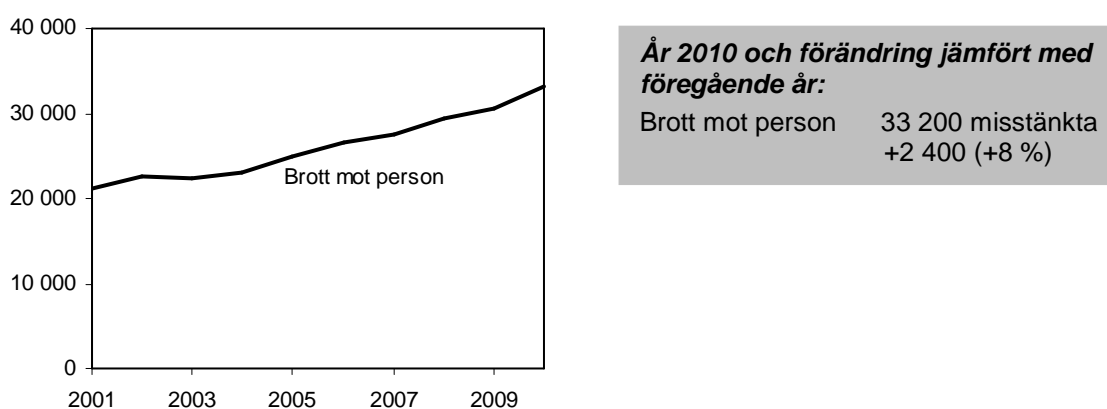

Figur 4. Brottskategorier i procent av samtliga brottsdeltaganden för misstänkta personer (357 009), år 2010.

Jämfört med år 2001 har andelen brottsdeltaganden för narkotikabrott ökat med 7 procentenheter och för bedrägerier med 3 procentenheter, medan andelen brottsdeltaganden för stöldbrott och trafikbrott har minskat med 7 respektive 8 procentenheter.

Utvecklingen av antalet misstänkta för brott mot person

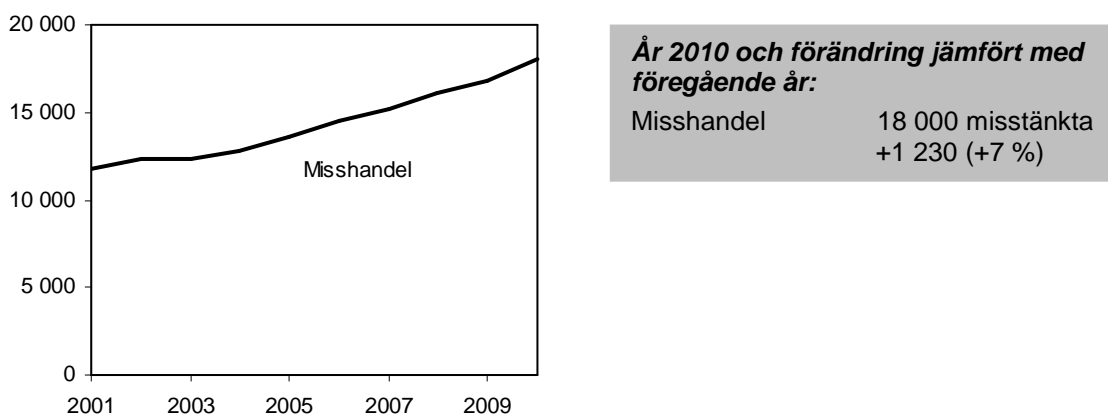
År 2010 registrerades cirka 33 200 personer misstänkta för brott mot person (3–7 kap. brottsbalken) där bland annat mord, dråp, misshandel och våldtäkt ingår. Antalet misstänkta för brott mot person ökade med cirka 2 500 personer jämfört med 2009. Sedan år 2001 har antalet personer misstänkta för dessa brott ökat med cirka 12 100 personer. Utvecklingen följer den för anmälda brott mot person.

Figur 5. Personer misstänkta för brott mot person, åren 2001–2010.

Misshandel

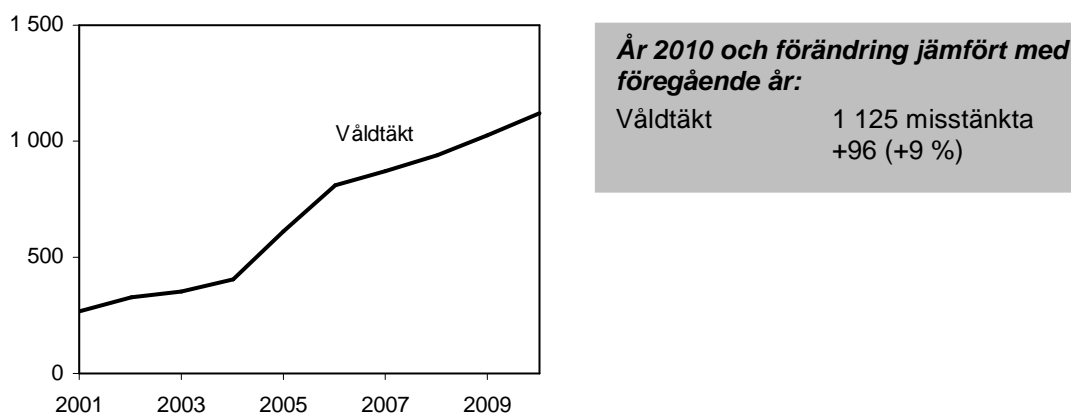
Bland personer misstänkta för våldsbrott utgör *misshandel* den största brottskategorin. År 2010 registrerades drygt 18 000 personer som misstänkta för misshandelsbrott. Jämfört med 2009 ökade antalet misstänkta med knappt 1 230 personer eller 7 procent. Sedan år 2001 har antalet misstänkta ökat med 54 procent eller cirka 6 300 personer.

Figur 6. Personer misstänkta för misshandel, åren 2001–2010.

Våldtäkt

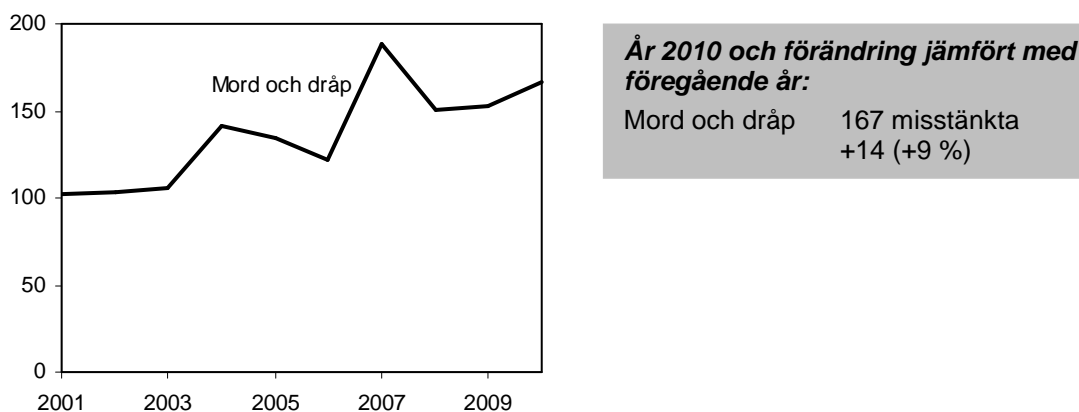
Antalet misstänkta för *våldtäkt* var 1 125 personer 2010. Det är en ökning med knappt 100 personer eller 9 procent jämfört med 2009. Antalet personer misstänkta för våldtäkt har ökat relativt stadigt sedan år 2001, från drygt 270 personer till en högsta nivå år 2010.

Figur 7. Personer misstänkta för våldtäkt, åren 2001–2010.

Mord och dråp

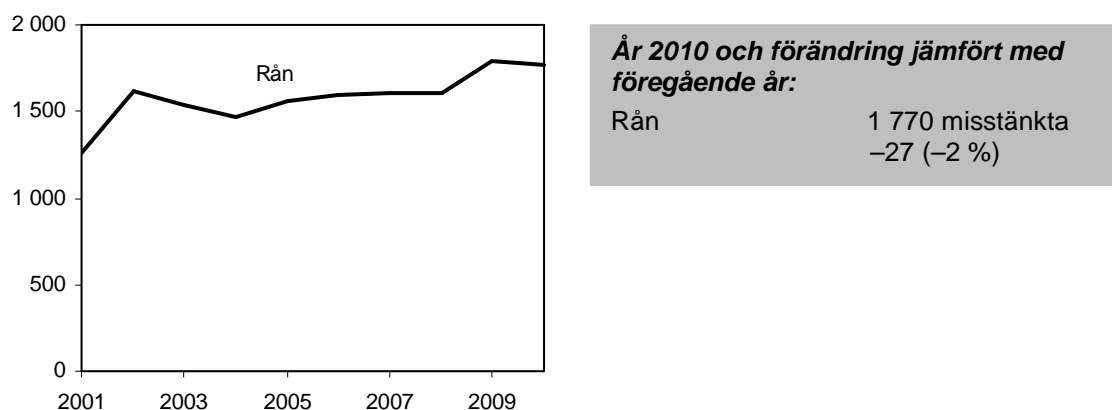
År 2010 registrerades 167 personer som misstänkta för *fullbordat mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång (dödligt våld)*. Det är en ökning med 14 personer jämfört med 2009. Antalet misstänkta personer har varierat mellan cirka 100 och 190 personer sedan år 2001. Dödligt våld är en antalsmässigt liten brottstyp som kan uppvisa stora variationer från år till år.

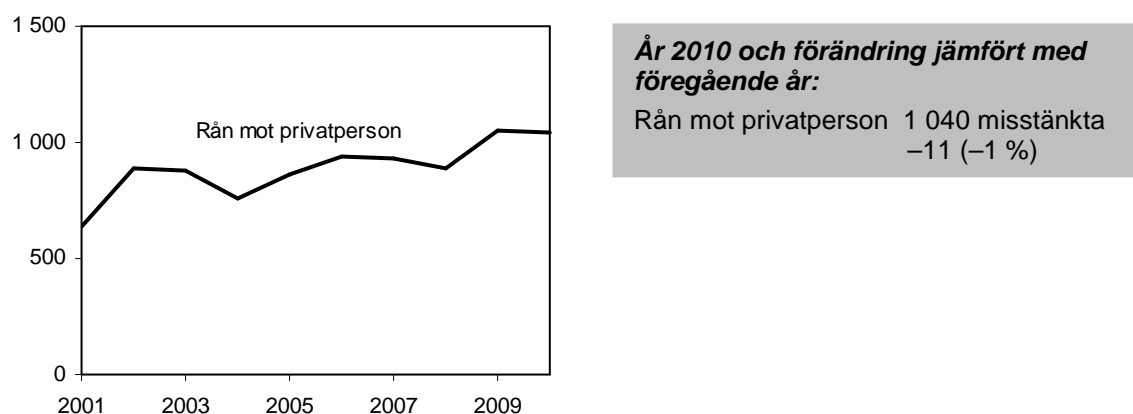
Figur 8. Personer misstänkta för mord eller dråp, åren 2001–2010.

Rån

År 2010 registrerades knappt 1 770 personer misstänkta för *rån* varav cirka 1 040 personer registrerades som misstänkta för *rån mot privatperson* (personrån exklusive rån mot funktionshindrad). Från år 2009 minskade både antalet misstänkta för rån och rån mot privatperson marginellt. Under de senaste tio åren har antalet personer misstänkta för rån totalt ökat med drygt 500 personer eller 40 procent, varav antalet misstänkta för rån mot privatperson ökat med drygt 400 personer eller 64 procent.

Figur 9. Personer misstänkta för rån, åren 2001–2010.

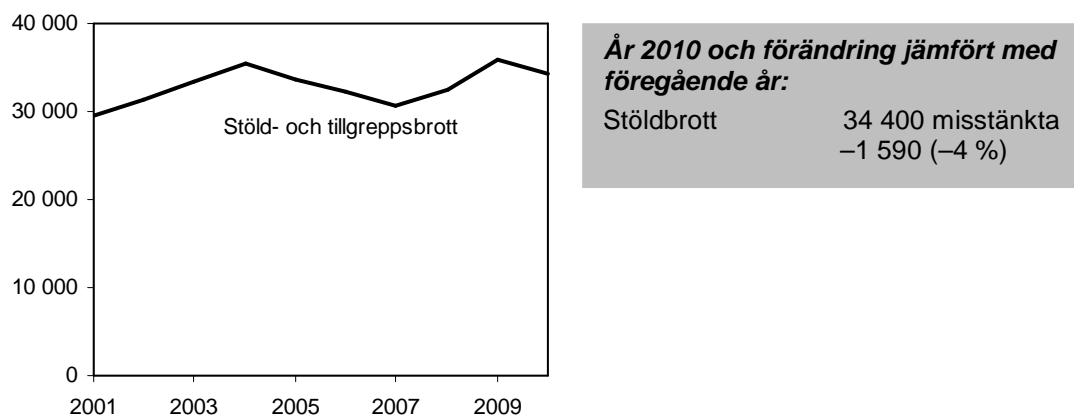

Figur 10. Personer misstänkta för rån mot privatperson, åren 2001–2010.

Utvecklingen av antalet personer misstänkta för stöld- och andra tillgreppsbrott

Under 2010 misstänktes cirka 34 400 personer för stöld- och tillgreppsbrott, vilket är en minskning med cirka 1 600 personer eller 4 procent jämfört med 2009. Det är främst antalet misstänkta personer för snatteri i butik/varuhus som har minskat efter en större ökning mellan åren 2008 och 2009.

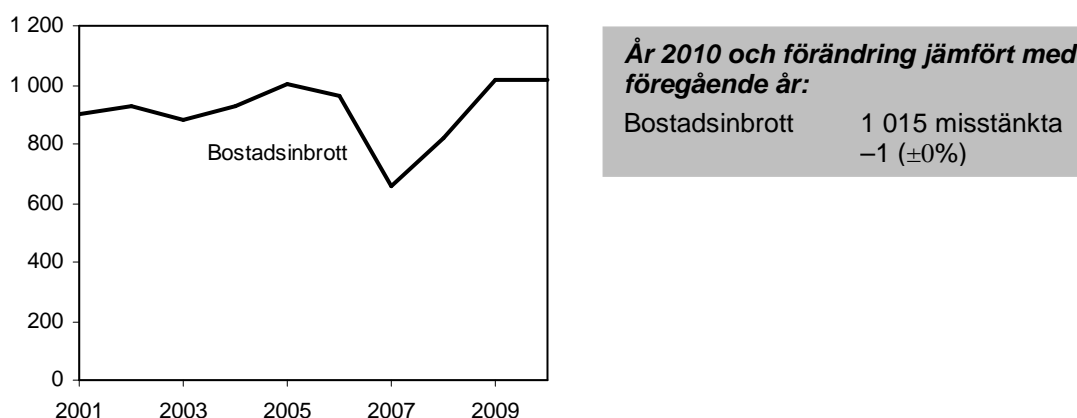
Sedan år 2001 har antalet misstänkta för stöld- och tillgreppsbrott ökat med cirka 4 900 personer. Nedgången år 2007 kan härledas till omläggningar i åklagarnas ärendehanteringssystem (se avsnittet *Jämförelser över tid*).

Figur 11. Personer misstänkta för stöld- och tillgreppsbrott, åren 2001–2010.

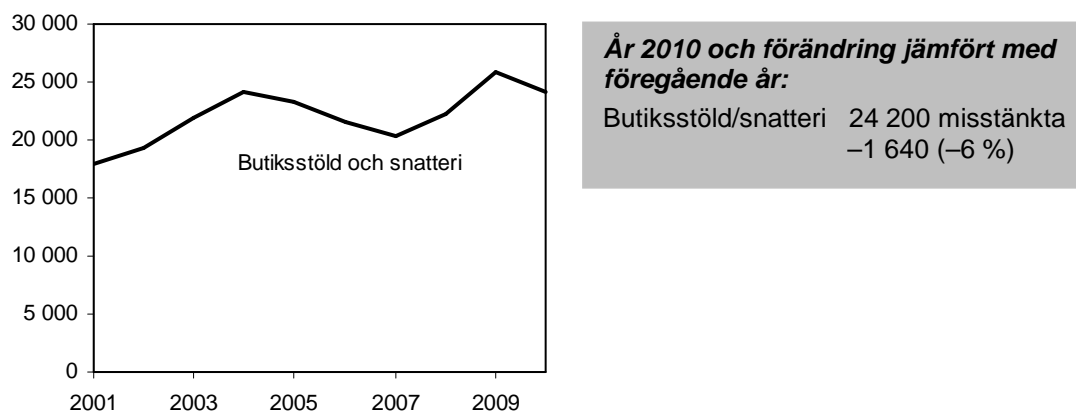
Bostadsinbrott

Antalet misstänkta för bostadsinbrott uppgick 2010 till 1 015 personer. Det är en oförändrad nivå jämfört med 2009. Under den senaste tioårsperioden har antalet misstänkta för bostadsinbrott ökat med 13 procent. Den tillfälliga minskningen år 2007 beror till stor del på systemomläggningen hos åklagarna under 2007 (se avsnittet *Jämförelser över tid*).

Figur 12. Personer misstänkta för bostadsinbrott, åren 2001–2010.

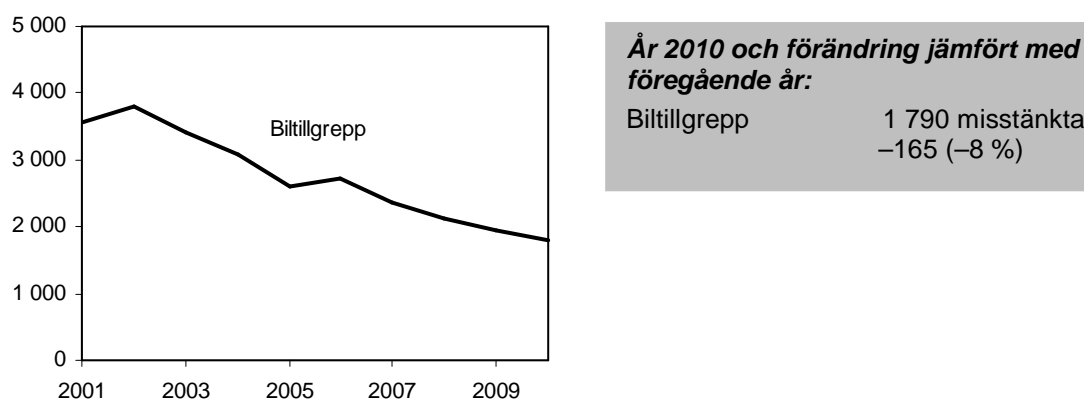
År 2010 misstänktes drygt 24 200 personer för butiksstöld/snatteri, vilket är cirka 1 640 färre (-6 %) personer än 2009. Även anmälda och personupplärade snatteribrott minskade jämfört med föregående år, båda med 7 procent. Sedan år 2001 har antalet misstänkta för butiksstöld/snatteri ökat med cirka 6 230 personer. Även för denna brottstyp beror den tillfälliga nedgången 2007 till stor del på omläggningen av åklagarnas ärendehanteringssystem samma år (se avsnittet *Jämförelser över tid*).

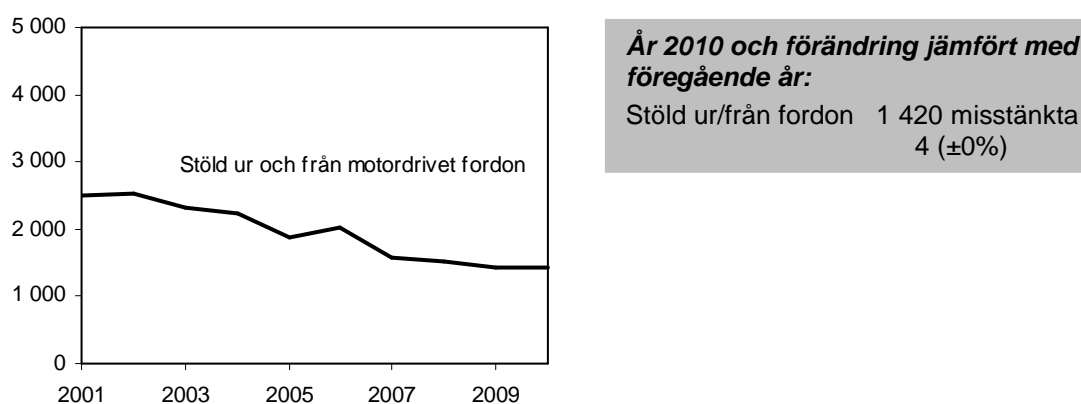
Figur 13. Personer misstänkta för butiksstöld och snatteri, åren 2001–2010.

Bilbrott

Antalet misstänkta för *biltillgrepp* var cirka 1 790 personer, vilket är 165 personer färre än år 2009, en minskning med 8 procent. Antalet har halverats sedan år 2001. Antalet misstänkta för *stöld ur och från motordrivet fordon* var nästan oförändrat cirka 1 420 personer jämfört med 2009. Under den senaste tioårsperioden har de misstänkta minskat med 43 procent. Den nedåtgående trenden av antalet misstänkta för bilbrott kan relateras till det minskande antalet anmälda *biltillgrepp* och *stöld ur och från motordrivet fordon*, en minskning med 64 respektive 52 procent under perioden 2001–2010.

Figur 14. Personer misstänkta för biltillgrepp, åren 2001–2010.

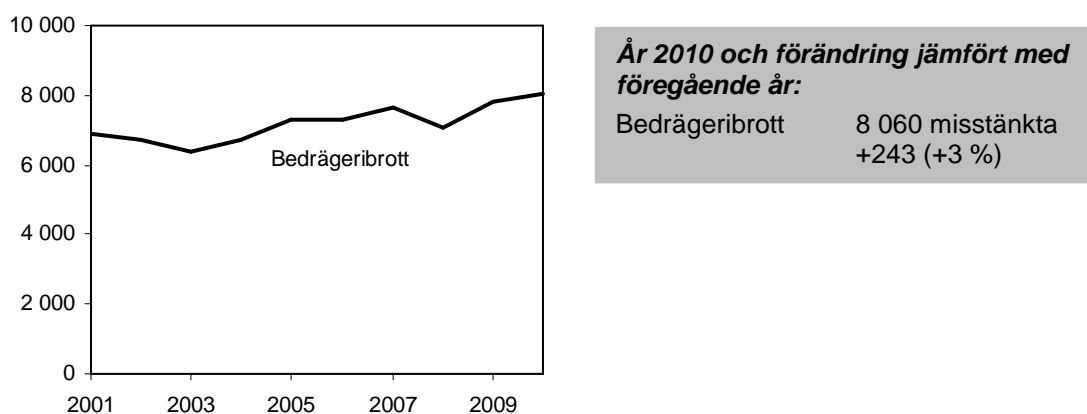

Figur 15. Personer misstänkta för stöld ur och från motordrivet fordon, åren 2001–2010.

Utvecklingen av antalet misstänkta för övriga brott

Bedrägeribrott

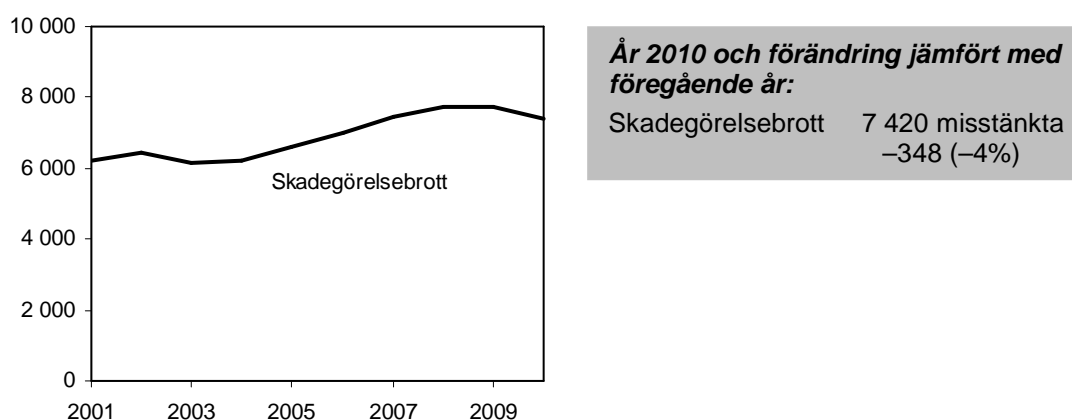
År 2010 registrerades knappt 8 060 personer misstänkta för *bedrägeribrott* av olika slag, vilket är en ökning med 243 personer eller 3 procent jämfört med 2009. Det är främst antalet misstänkta för *bedrägerier med hjälp av Internet*, som ökade med 283 misstänkta personer (44 procent) till 923. Sedan år 2001 har antalet misstänkta för bedrägeribrott varierat mellan cirka 6 400 och drygt 8 060 personer i en svagt uppåtgående trend.

Figur 16. Personer misstänkta för bedrägeri, åren 2001–2010.

Skadegörelsebrott

År 2010 registrerades cirka 7 420 personer misstänkta för *skadegörelsebrott* totalt sett (12 kap. brottsbalken), vilket är 350 färre personer (–4 %) än föregående år. Antalet personer misstänkta för *skadegörelsebrott* ökade dock under flera år fram till 2009. Under tioårsperioden 2001–2010 ökade de med 1 200 personer eller nästan 20 procent. Antalet anmälda brott har också ökat de senaste tio åren. Den största ökningen har skett under de tre åren 2007–2009 och avsåg då främst klotter mot kollektivtrafik, men dessa brott har liksom antalet misstänkta personer minskat under år 2010.

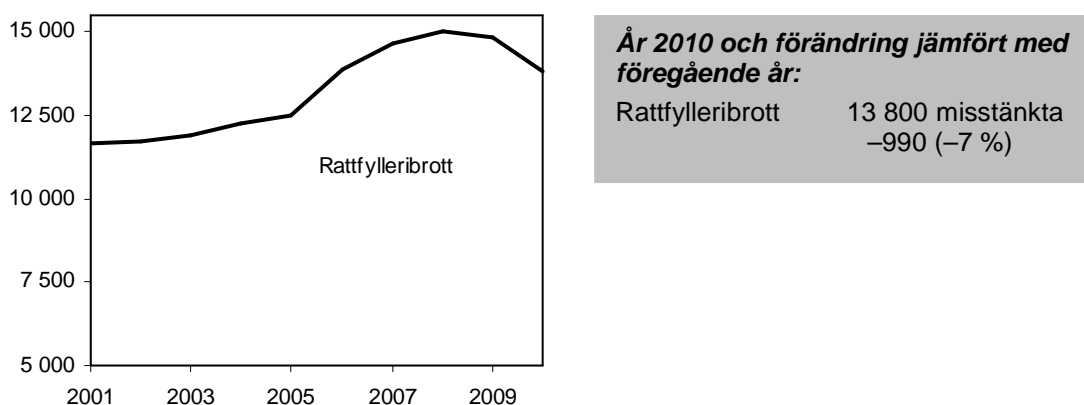

Figur 17. Personer misstänkta för skadegörelse, åren 2001–2010.

Rattfylleribrott

Utvecklingen av antalet personer misstänkta för *rattfylleribrott* speglar till stor del polisens insatser på området. Antalet misstänkta för rattfylleri var 2010 cirka 13 800 personer, vilket är en minskning med cirka 990 personer eller 7 procent jämfört med

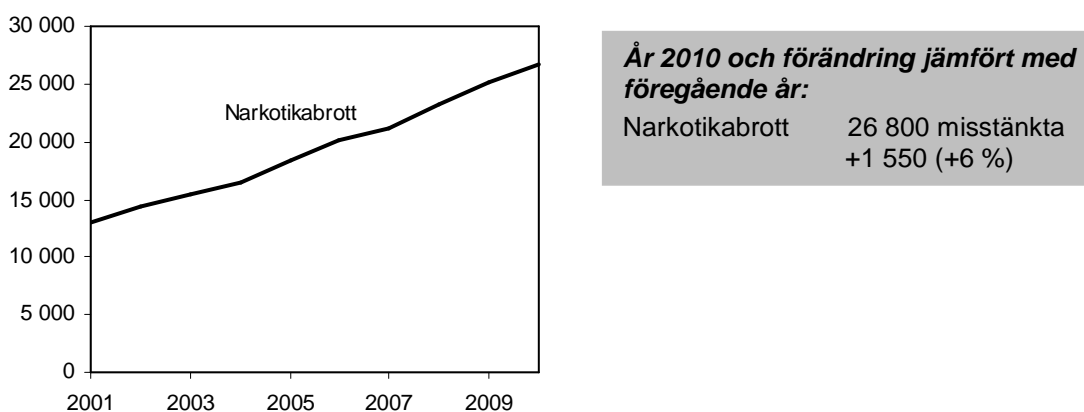
föregående år⁴. Sedan år 2001 har antalet misstänkta för denna brottstyp ökat med drygt 2 190 personer eller nästan 20 procent. De senaste två årens nedgång bryter de tidigare årens ökande trend.

Figur 18. Personer misstänkta för rattfylleri, åren 2001–2010.

Narkotikabrott

Utvecklingen av antalet misstänkta för *narkotikabrott* påverkas i likhet med *trafikbrotten* i hög grad av polisens, tullens och andra rättsvårdande myndigheters insatser. År 2010 registrerades knappt 26 800 personer misstänkta för narkotikabrott. Jämfört med 2009 ökade antalet misstänkta personer med cirka 1 550 personer eller 6 procent. Under 2000-talet har polisens insatser på området intensifierats, vilket har gett utslag på både antalet anmälda och uppklarade brott samt för antalet misstänkta personer. Antalet personer misstänkta för narkotikabrott har mer än fördubblats sedan år 2001.

Figur 19. Personer misstänkta för narkotikabrott, åren 2001–2010.

Ålder och kön

Majoriteten av de som misstänks för brott är män (80 %), det är också främst vuxna personer (21 år-) som misstänkta för brott (75 %). Sammantaget var cirka 61 procent av

⁴ Antalet alkoholutandningsprov (LAU-prov) minskade med cirka 4 procent under år 2010 och antalet positiva utandningsprov minskade med cirka 9 procent. Källa: RPS (2011). *Polisens digitala årsredovisning 2010*.

http://www.polisen.se/Global/www%20och%20Intrapolis/Arsredovisningar/01%20Polisen%20nationellt/Arsredov10_digital.pdf.

de misstänkta personerna 2010 var män i åldern 21 år eller äldre. Den lägsta åldern för att registreras som skäligen misstänkt är straffmyndighetsåldern 15 år. År 2010 registrerades cirka 30 900 barn och ungdomar i åldern 15–20 år som misstänkta personer. Det motsvarar en fjärdedel (25 %) av samtliga personer som misstänktes för brott det året. Övrig ålders- och könsfördelning framgår av tabell 1 nedan.

Ålder	Andel misstänkta personer, procent		
	Män	Kvinnor	Totalt
15–20 år	19	6	25
21–år	61	15	75
Totalt	80	20	100

Tabell 1. Andel misstänkta män och kvinnor för samtliga brott, efter ålder samt totalt, år 2010.

Misstänkta personer efter ålder

Åren 2010 ökade antalet misstänkta i samtliga åldersgrupper med 2–3 procent, utom i åldersgruppen 15–17 år, som minskade med 8 procent jämfört med år 2009. Antalet misstänkta personer har ökat i alla åldersgrupper sedan år 2001, men ökningen har varit störst bland misstänkta personer i åldern 50 år och äldre (61 %).

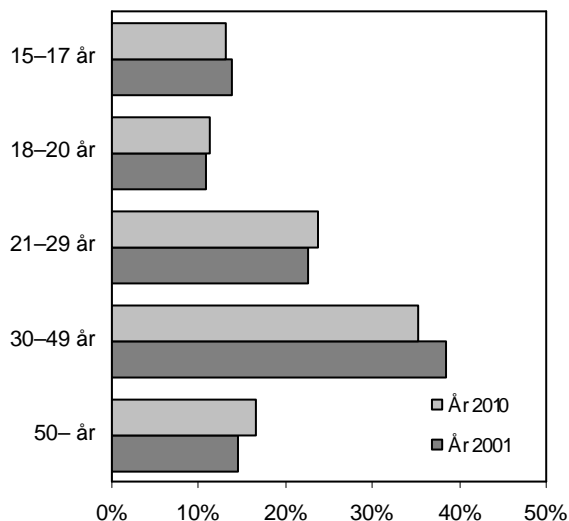
Åldersgrupp	Misstänkta personer ⁵	Förändring jämfört med föregående år	
		Antal	Procent
Samtliga	126 000	1 600 ↑	1 ↑
15–17	16 700	–1 375 ↓	–8 ↓
18–20	14 200	398 ↑	3 ↑
21–29	29 800	891 ↑	3 ↑
30–49	44 300	1 290 ↑	3 ↑
50–	20 900	461 ↑	2 ↑

Pilansvisningarna (↑; ↓; →) anger förändringen jämfört med år 2009

Tabell 2. Personer misstänkta för brott år 2010 per åldersgrupp samt förändring jämfört med år 2009.

Mellan åren 2001 och 2010 har vissa mindre förändringar skett i den andelsmässiga fördelningen av de misstänkta personerna efter ålder. Störst var förändringen i åldersgruppen 30–49 år, där andelen misstänkta har minskat med 3 procentenheter från 38 procent år 2001 till 35 procent av samtliga misstänkta år 2010. För övriga åldersgrupper var förändringen obetydlig eller upp till 2 procent.

⁵ Åldersfördelningen redovisas för de cirka 126 000 misstänkta personer för vilka det finns uppgift om ålder.

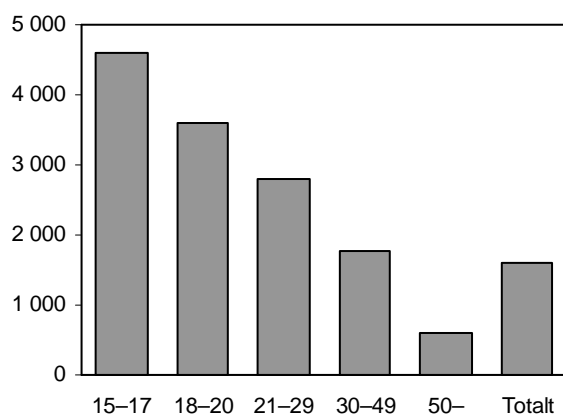

Figur 20. Andel misstänkta personer år 2001 (av 90 167⁶ misstänkta personer= 100 %) respektive år 2010 (av 125 953⁵ misstänkta personer = 100 %).

Misstänkta personers ålder relaterat till befolkningen

Ungdomar i åldern 15–20 år utgjorde cirka 25 procent av samtliga misstänkta personer, samtidigt som de utgjorde knappt 10 procent av befolkningen⁷ år 2010. Åldersgruppen 50 år och äldre utgjorde knappt 17 procent av de misstänkta personerna, men 45 procent av befolkningen. Ungdomar är alltså överrepresenterade i statistiken över misstänkta personer i förhållande till befolkningen, medan personer 50 år och äldre är underrepresenterade.

Generellt sett gäller att antalet misstänkta per 100 000 av medelfolkmängden minskar ju högre upp i åldersgrupperna man kommer. År 2010 var antalet misstänkta per 100 000 av medelfolkmängden i åldersgruppen 15–17 år knappt 4 600 personer, i åldern 18–20 år cirka 3 600, 21–29 år cirka 2 800, 30–49 år cirka 1 750 och i åldersgruppen 50 år och äldre var samma siffra cirka 600 personer.

Figur 21. Antal misstänkta personer efter ålder per 100 000 invånare i åldersgrupperna, år 2010.

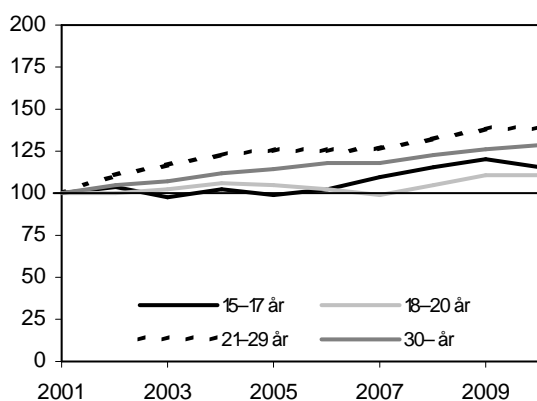
⁶ Exklusive personer för vilka åldersredovisning saknas.

⁷ Exklusive personer under 15 år.

Utvecklingen av antalet misstänkta personer relaterat till befolkningen

Antalet misstänkta personer i olika åldersgrupper påverkas bland annat av utvecklingen i befolkningen. Ser man till utvecklingen av antalet misstänkta personer i respektive åldersgrupp i förhållande till deras antal i befolkningen blir bilden av utvecklingen därför något annorlunda.

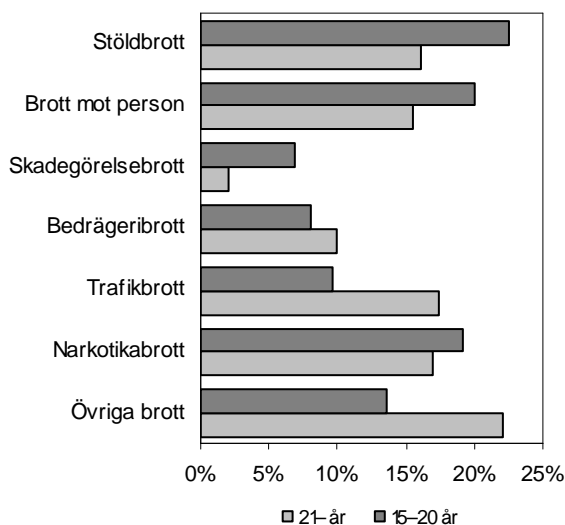
Antalet misstänkta per 100 000 invånare i de yngre åldersgrupperna (15–20 år) har då legat relativt konstant fram till år 2007, för att sedan öka fram till år 2009. År 2010 minskade dock åldersgruppen 15–17 år med 4 procent, medan samtliga övriga åldersgrupper ökade något. Åldersgruppen 30 år och äldre ökade mest i antal misstänkta per 100 000 invånare (+2 %) mellan åren 2009 och 2010. Sett över en 10-årsperiod har åldersgruppen 21–29 år ökat mest (+38 %).

Figur 22. Index över antalet misstänkta för brott efter ålder per 100 000 av medelfolkmängden i respektive åldersgrupp, åren 2001–2010 (2001 = 100).

Åldersfördelning per brottstyp

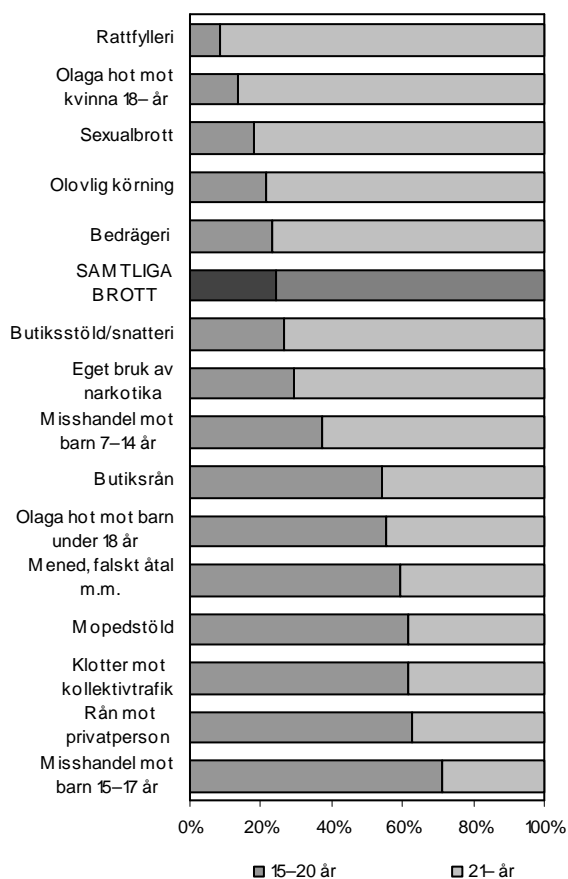
De till antalet vanligaste brotten⁸ bland misstänkta ungdomar i åldern 15–20 år var, i fallande ordning, stöldbrott (23 %), brott mot person (20 %) och narkotikabrott (19 %). De vanligaste brotten för vuxna personer i åldern 21 år och äldre var, i fallande ordning, trafikbrott och narkotikabrott (17 % vardera), stöldbrott (16 %) och brott mot person (15 %).

Figur 23. Andel brottsdeltaganden för misstänkta personer efter brottstyp och ålder, år 2010.

⁸ Beräkningen är gjord på brottsdeltaganden, varje misstänkt persons registrerade deltaganden i brott.

Brottskategorier där ungdomar (15–20 år) utgjorde en stor *andel* bland alla misstänkta år 2010 är misshandel mot barn 15–17 år, rån mot privatperson, klotter mot kollektivtrafik, mopedstölder, mened, falskt åtal med mera. Mer än två tredjedelar av de ungdomar som misstänkts för mened och falskt åtal misstänktes för missbruk av urkund avseende pass och övriga resedokument. Antalet misstänkta totalt sett är dock inte särskilt stort för flera av dessa brott. De senaste tio åren har andelen misstänkta personer fördelat efter ålder per brottstyp varit relativt stabil.

Figur 24. Andel misstänkta personer efter ålder per brottstyp, år 2010.

Misstänkta personer efter kön

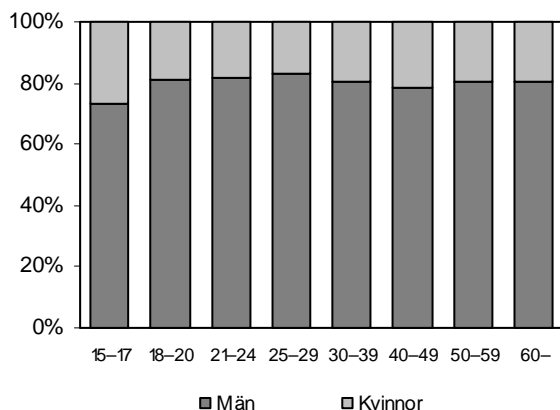
De flesta som misstänks för brott är män. År 2010 registrerades cirka 100 000 misstänkta män och 25 700 misstänkta kvinnor hos polis och åklagare. Jämfört med föregående år ökade antalet misstänkta män med 2 procent medan antalet misstänkta kvinnor var oförändrat.

Kön	Misstänkta personer	Förändring jämfört med föregående år	
		Antal	Procent
Män	100 000	1 720 ↑	2 ↑
Kvinnor	25 700	-63 →	0 →

Pilansvisningarna (↑; ↓; →) anger förändringen jämfört med år 2009.

Tabell 3. Personer misstänkta för brott år 2010 uppdelat på kön samt förändring jämfört med år 2009.

Andelsmässigt utgjorde kvinnorna 20 procent av samtliga misstänkta personer. År 2009 utgjorde de 21 procent. Andelen kvinnor var störst i åldersgruppen 15–17 år, 27 procent. I övriga åldersgrupper var andelen kvinnor mellan 17 och 21 procent.

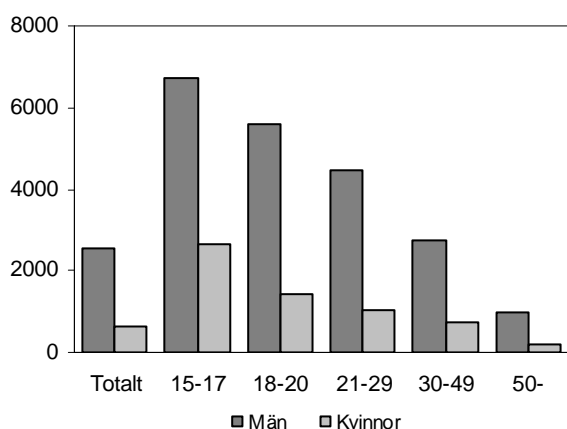
Figur 25. Andel misstänkta kvinnor respektive män efter ålder, år 2010.

För de misstänkta männen var ökningen jämfört med år 2009 störst i åldersgruppen 30–39 år (+4 %), men alla övriga åldersgrupper för män ökade också mer eller mindre. Antalet misstänkta kvinnor minskade med 13 procent i åldersgruppen 15–17 år och minskade marginellt i åldersgruppen 18–20 år. Båda dessa grupper ökade mellan åren 2008 och 2009. Den största ökningen för misstänkta kvinnor återfinns i åldersgruppen 21–29 år (+7 %).

Under de senaste 10 åren har antalet misstänkta ökat bland såväl män som kvinnor. Ökningen har varit ungefär lika stor för både misstänkta män och kvinnor, vilket lett till att andelen misstänkta kvinnor under de senaste tio åren varit relativt konstant, omkring 19–21 procent.

Misstänkta personers kön och ålder relaterat till befolkningen

År 2010 var cirka 2 570 män och 644 kvinnor per 100 000 av befolkningen misstänkta för brott. Antalet var högst i de lägsta åldersgrupperna, cirka 6 710 pojkar och cirka 2 630 flickor i åldern 15–17 år och minskade i de högre åldrarna, 994 män och 220 kvinnor 50 år och äldre misstänkta för brott år 2010.

Figur 26. Antal misstänkta personer per 100 000 av medelfolkmängden, efter ålder och kön, år 2010.

Sedan år 2001 har antalet misstänkta kvinnor ökat i högre grad än antalet män sett till utvecklingen i befolkningen. Antalet misstänkta kvinnor per 100 000 invånare ökade

med 43 procent under åren 2001–2010. Under samma period ökade antalet misstänkta män per 100 000 invånare med 28 procent.

Könsfördelning per brottstyp

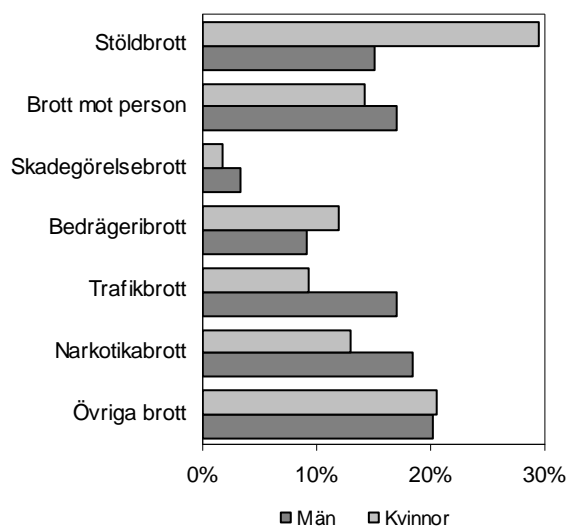
Stöldbrott, i synnerhet snatteri, är de vanligaste brotten bland misstänkta kvinnor, medan bland annat trafikbrott och brott mot person är de vanligaste brotten bland misstänkta män. År 2010 misstänktes cirka 10 700 kvinnor för stöldbrott, vilket är en minskning med 9 procent eller cirka 1 000 personer jämfört med 2009 (se tabell 4). År 2010 misstänktes drygt 1 660 kvinnor för bedrägeribrott, vilket är en i stort sett oförändrad nivå jämfört med föregående år. Kvinnor misstänkta för skadegörelsebrott minskade med 3 procent eller 28 personer medan kvinnor misstänkta för narkotikabrott ökade med 3 procent eller cirka 100 personer. Antalet män misstänkta för trafikbrott 2010 uppgick till knappt 27 100, vilket är en minskning med cirka 900 personer eller 3 procent jämfört med 2009. Antalet män misstänkta för bedrägeribrott ökade med 4 procent eller cirka 250 personer. Även antalet män misstänkta för narkotikabrott ökade med 7 procent eller cirka 1 460 personer och antal män som misstänktes för stöldbrott minskade med 2 procent eller 580 personer.

Brottstyp	Misstänkta män			Misstänkta kvinnor		
	Totalt	Förändring jämfört med föregående år		Totalt	Förändring jämfört med föregående år	
		Antal	Procent		Antal	Procent
Stöldbrott	23 700	-580 ↓	-2 ↓	10 700	-1 000 ↓	-9 ↓
Bedrägeri	6 390	250 ↑	4 ↑	1 660	16 ↑	1 ↑
Narkotikabrott	23 100	1 460 ↑	7 ↑	3 635	99 ↑	3 ↑
Trafikbrott	27 100	-900 ↓	-3 ↓	3 310	-89 ↓	-3 ↓
Brott mot person	27 600	1 890 ↑	7 ↑	5 520	595 ↑	12 ↑

Pilansvisningarna (↑; ↓; →) anger förändringen jämfört med år 2009.

Tabell 4. Personer misstänkta för brott år 2010 uppdelat på kön och brottstyp samt förändring jämfört med år 2009.

År 2010 var cirka 29 procent av de brott (brottsdeltaganden) som kvinnorna misstänktes ha deltagit i stöldbrott. Bland männen var narkotikabrott, trafikbrott och brott mot person vanligast, med 17–18 procent av de brott som de misstänktes för. År 2001 var 37 procent av kvinnornas brottsdeltaganden stöldbrott. Då utgjorde trafikbrott och stöldbrott de högsta andelarna av männens brottsdeltaganden, 25 respektive 23 procent.

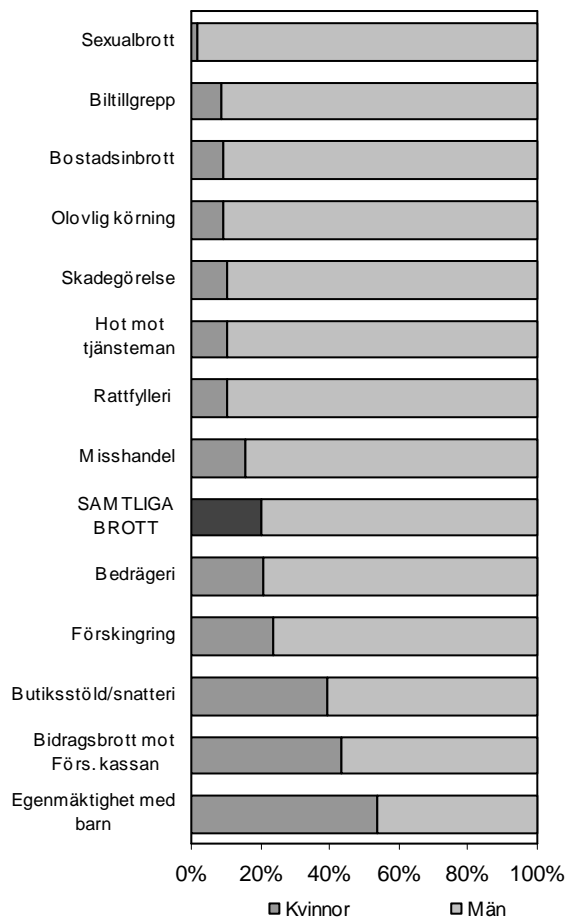

Figur 27. Andel brottsdeltaganden för misstänkta kvinnor (av totalt 60 121⁹) och män (av totalt 296 374) efter brottstyp, år 2010.

Fördelningen efter kön per brottstyp har varit ungefär densamma under de senaste 10 åren. Män svarade för den största andelen misstänkta personer vid bland annat sexualbrott (98 %), biltillgrepp (92 %), bostadsinbrott och olovlig körning (vardera 91 %). Andelen män är också stor för skadegörelsebrott, hot mot tjänsteman och rattfylleribrott, där andelarna ligger mellan 89 och 90 procent.

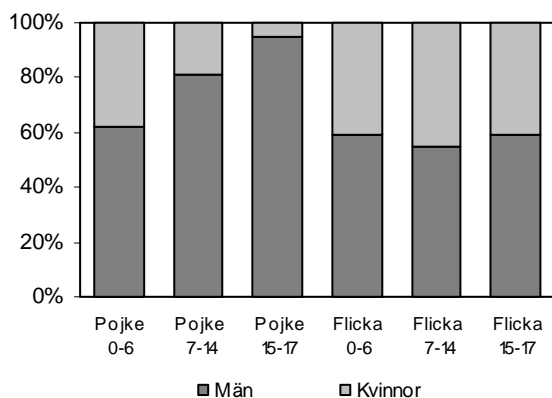
En brottstyp där misstänkta kvinnor utgör en större andel än misstänkta män är egenmäktighet med barn (54 %). Andra brott där kvinnor hade höga andelar år 2010 var bidragsbrott mot Försäkringskassa (44 %), butiksstöld/snatteri och förskingring.

⁹ Exklusive personer för vilka könsredovisning saknas.

Figur 28. Andel misstänkta personer efter kön per brottstyp, år 2010.

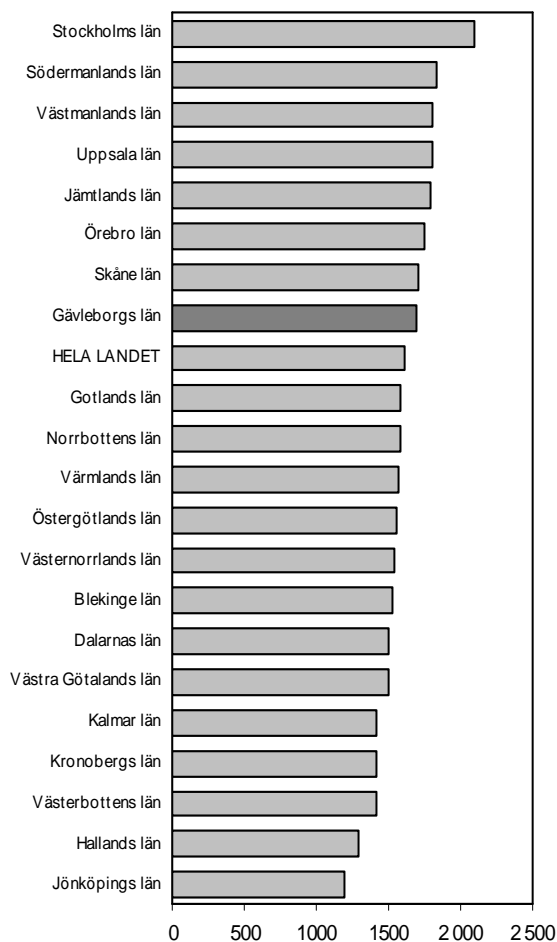
Det finns skillnader i fördelningen mellan misstänkta kvinnor och män gällande misshandel mot flickor och pojkar mellan 0 och 17 år. För misshandel mot flickor är fördelningen mer jämn mellan misstänkta män och kvinnor medan andelen misstänka män är högre för misshandel mot pojke. Denna skillnad för misshandel mot pojke ökar också med det misshandlade barnets ålder.

Figur 29. Andel personer misstänkta för misshandel mot barn efter kön och ålder, år 2010.

Regionala variationer

Störst antal misstänkta personer i förhållande till folkmängden år 2010 hade Stockholms, Södermanlands, Västmanlands och Uppsala län, med mellan cirka 1 800 och 2 100 misstänkta per 100 000 invånare 15 år eller äldre. Minst antal misstänkta personer per 100 000 invånare hade Jönköpings, Hallands och Västerbottens län. I dessa län var antalet misstänkta per 100 000 invånare mellan 1 200 och 1 400 personer.

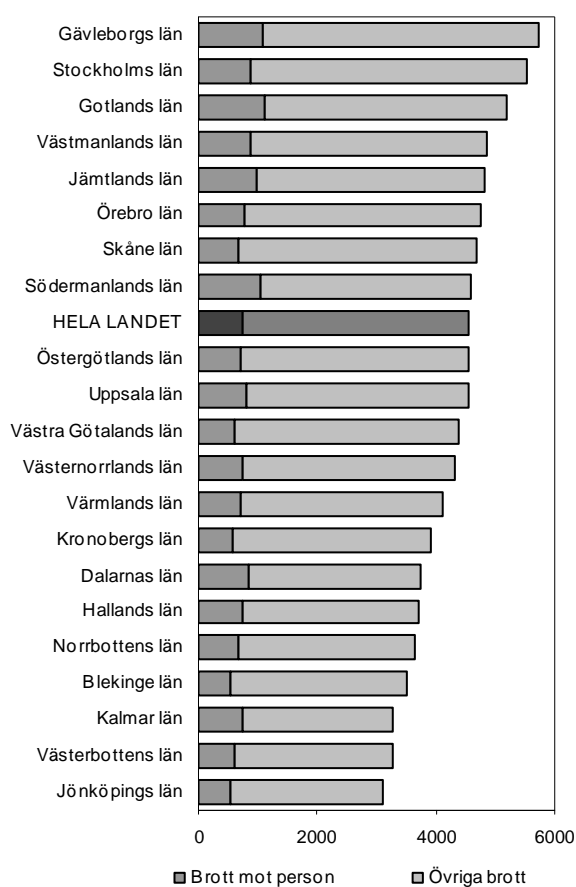

Figur 30. Antal misstänkta personer per 100 000 av medelfolkmängden i länen, år 2010.

Andelen misstänkta personer per 100 000 invånare i ett län kan variera från ett år till ett annat, framför allt om antalet invånare i länet är litet. De regionala variationerna kan också förklaras av skillnader i ålders- och brottsstrukturen. Vissa län har också en högre andel brott där man redan vid anmälningstillfället har en utpekad gärningsperson. Det påverkar polisens möjligheter att identifiera de personer som man i ett senare skede bedömer som skäligen misstänkta.

Både trafikbrott och narkotikabrott är så kallade spanings- och ingripandebrott, vilket innebär att de i hög grad påverkas av polisens resurser och insatser. Trafikbrott och narkotikabrott är exempel på brottskategorier där det betydligt oftare än för andra brott finns en skäligen misstänkt person. Dessa brott är vanligare bland misstänkta personer 21 år och äldre, medan brott mot person oftare förekommer bland misstänkta personer 20 år och yngre.

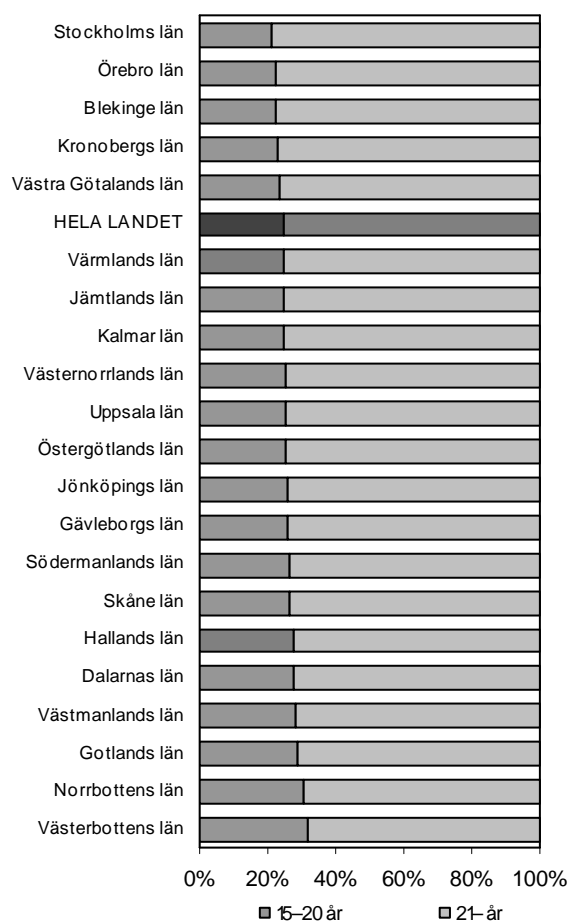
En redovisning av antalet brott som personerna misstänkts för – antalet brottsdeltaganden¹⁰ – ger en annorlunda bild än en redovisning av nettoantalet misstänkta personer. Störst antal brottsdeltaganden i förhållande till folkmängden hade Gävleborgs, Stockholms, Gotlands och Västmanlands län, med mellan cirka 4 870 och 5 740 brottsdeltaganden per 100 000 invånare 15 år eller äldre. Minst antal brottsdeltaganden per 100 000 invånare hade Jönköpings, Västerbottens och Kalmar län. I dessa län var antalet brottsdeltaganden per 100 000 invånare mellan 3 100 och 3 300 personer. Högst antal brottsdeltaganden avseende brott mot person hade Gotlands, Gävleborgs och Södermanlands län med mellan 1 040 och 1 120 brottsdeltaganden per 100 000 invånare. Jönköpings, Blekinge och Kronobergs län hade de lägsta värdena med 555–586 brottsdeltaganden per 100 000 invånare.

Figur 31. Antal brottsdeltaganden för misstänkta personer per 100 000 av medelfolkmängden i länen, år 2010.

Stockholms län hade lägst andel misstänkta ungdomar i åldern 15–20 år av samtliga misstänkta personer (21 %), vilket är 4 procentenheter under genomsnittet för hela landet. Västerbottens län hade den största andelen misstänkta ungdomar (32 %). Stockholm har haft en mindre andel misstänkta ungdomar än övriga län de senaste tio åren.

¹⁰ Antalet brott som registrerats för varje misstänkt person.

Figur 32. Andel misstänkta personer efter ålder och län, år 2010.

Statistikens innehåll

Personer misstänkta för brott

I statistiken över personer misstänkta för brott redovisas de personer som av polis, tull och åklagare efter avslutad utredning bedömts vara skäligen misstänkta för brott under redovisningsåret.

De personer som redovisas i statistiken över misstänkta personer är enkelt uttryckt starkt misstänkta för brott. De har av polis och åklagare ansetts kvarstå som ”skäligen misstänkta” eller ”på sannolika skäl misstänkta” efter genomförd utredning. Ungdomar som inte är straffmyndiga (under 15 år) redovisas dock inte i statistiken över misstänkta personer. Misstänkta redovisas endast en gång per brottstyp och år, även om de misstänks för flera brott av samma typ under året.

Med brottsdeltagande avses en skäligen misstänkt persons deltagande i ett visst brott. Om en person begår ett brott räknas det som ett brottsdeltagande. Om två personer tillsammans begår tre brott räknas det som sex brottsdeltaganden, det vill säga ett brottsdeltagande per person och tillfälle.

Statistiken över misstänkta personer bör användas då man studerar ålders- och könsfördelning för de personer som någon gång under året begått brott av en viss brottstyp. Då man studerar hur stor andel av en viss brottstyp som begåtts av en viss åldersgrupp eller ett visst kön bör statistiken över brottsdeltaganden användas.

I statistiken över misstänkta personer redovisas de misstänkta personernas kön och ålder samt vilka och hur många brott de misstänks för. Den misstänktes ålder beräknas utifrån tidpunkten för det första brottet personen misstänkts för under det aktuella statistikåret.

Statistiken över misstänkta personer ger en uppfattning om gärningspersonen. Statistiken ger dock endast en del av sanningen då långt ifrån alla personer som begår brott upptäcks och registreras av polisen.

Kategorisering och beräkning av brott

Brottsredovisningen omfattar samma brottstyper som de polisanmälda brotten. Kategoriseringen utgår från olika brottskoder (se avsnittet Kategorisering av brott i sammanfattningen om Anmälda brott). Varje misstänkt person redovisas endast en gång per brottstyp och år, även om de misstänkts för fler brott av samma typ under året (detta brukar uttryckas som ”netto per rad” eftersom varje brottstyp redovisas på en rad i tabellerna).

Regional fördelning

Statistiken över misstänkta personer redovisas för hela landet och för länen. Länsfördelad statistik över misstänkta personer redovisas efter det län där beslut fattas om den misstänkta personen.

Insamling och bearbetning

Statistiken över misstänkta personer baseras på uppgifter från polis, åklagare och tull. Även uppgifter från Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen och Skatteverket ligger till grund för statistiken. Uppgifter från brottsanmälan levereras av polismyndigheterna till Rikspolisstyrelsen (RPS), som levererar dem vidare till Brå. Åklagarnas brottsupplärade beslut registreras i deras ärendehanteringssystem, Cåbra, för direkt leverans till Brå. Tullen registrerar sina brottsupplärade beslut i TUDOR som sedan

levereras vidare till Brå. Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

Brå publicerar statistik över misstänkta personer årsvis.

Jämförelser över tid

Vid tolkning av utvecklingen måste man ta hänsyn till att antalet gärningspersoner som upptäcks av polisen, kan ha förändrats över tid. Upptäcktsrisken varierar beroende på brottstyp och på polisens prioriteringar. Den kan även vara olika för olika grupper, till exempel kan den vara större bland unga personer och missbrukare i samband med vissa brottstyper. Svårigheten med att tolka utvecklingen av statistiken är att upptäcktsrisken kan ha förändrats olika mycket för olika grupper under perioden. För en mer detaljerad beskrivning av olika händelser som påverkat statistiken över tid, se avsnittet *Jämförelser över tid* i sammanfattningen *Anmälda brott* och i *Konsten att läsa statistik om brottslighet* (Brå-rapport 2006:1).

År 2010 gjordes vissa anpassningar i Brå:s statistikdatabas i syfte att förbättra tillförlitligheten i antalsräkningen av brott. Anpassningen, som gäller anmälda brott från och med år 2007 som registrerats hos Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten, kunde göras som en följd av implementeringen av Åklagarmyndighetens nya ärendehanteringssystem Cåbra. I systemet har en ny unik brottidentitet (BID) införts som ger bättre möjligheter att identifiera och följa upp enskilda brott. Det gäller till exempel brott som av administrativa skäl flyttas mellan olika ärenden eller åklagarkammare. Analyser visar att anpassningarna för att förbättra antalsräkningen av brott har genererat något fler brott. Inverkan på statistiken över personer misstänkta för brott är marginell. För mer information kontakta Brå, Enheten för Rättsstatistik.

År 2009 gjordes en ändring i Brå:s statistiksystem. Förändringen gäller en regel som begränsar inläsning av olika beslut som tas på registrerade misstankar. Regeln togs fram mot bakgrund av förhållanden som ej längre gäller och har därför tagits bort. Efter ändringen medges inläsning av samtliga beslut som tagits på registrerade misstankar. Regeln påverkade endast de beslut på misstankar som levereras till Brå via polisen. Eftersom de flesta misstankar levereras från Åklagarmyndighetens system har borttagandet av regeln inte påverkat statistiken över uppklarade brott och misstänkta personer mer än marginellt år 2009.

Under 2007 införde Åklagarmyndigheten successivt ett nytt ärendesystem (Cåbra) som ersatte åklagarnas tidigare ärendesystem (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades i februari 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni 2007. Uppgifter från både det gamla och det nya systemet ligger till grund för statistiken över uppklarade brott och misstänkta personer men även till viss del över anmälda brott (de flesta anmälda brott kommer från polisen). Två förbättringar i statistiken för år 2007 har kunnat genomföras eftersom systemomläggningen har inneburit att åklagarna numera förutom misstankar även hanterar brott där det inte finns en misstänkt person. Förbättringarna gäller dels anmälda brott (se kapitlet om Anmälda brott), dels misstänkta personer (se nedan). Denna systemomläggning kan ha påverkat statistiken över anmälda och uppklarade brott och misstänkta personer 2007 och därmed jämförbarheten med tidigare år. Analyser av statistiken tyder dock på att systemomläggningen generellt sett endast påverkat statistiken i marginell omfattning förutom för vissa typer av anmälda brott där förbättringar gjorts.

Förbättringar i statistiken över misstänkta personer till följd av systemomläggningen 2007 innebär att brottsredovisningen har förbättrats i de fall där flera personer är misstänkta för delaktighet i en och samma brottsliga händelse, se följande exempel: En död kvinna anträffas, och omständigheterna tyder på att hon uppsåtligen dödat av två män. Efter utredning visar det sig att den ene av gärningsmännen uppsåtligen dödat kvinnan och han åtalas därför för mord. Den andre gärningspersonens deltagande visar sig vara inskränkt till medhjälp till grov misshandel, vilket han åtalas för. Från och med år 2007 redovisas de misstänkta personerna efter rubriceringen på respektive misstanke, det vill säga, mord respektive medhjälp till grov misshandel. Tidigare skulle båda de misstänkta ha registrerats som misstänkta för rubriceringen på själva brottet, det vill säga mord. Förändringen innebär en mer korrekt redovisning av det brott personerna misstänks för men har inte gett några större effekter på statistiken. Effekten kan dock vara större för brottskategorier som till antalet är få och där ofta flera personer är misstänkta för en och samma brottsliga händelse.

Fram till slutet av 1999 registrerades beslut som berörde personer som varit skäligen misstänkta för brott på ett blankettset (personblad) av både polis och åklagare. I slutet av 1999 slopades personbladet i samband med systemomläggningen av registren inom rättsväsendet. I och med omläggningar i datasystemen får Brå från och med år 2000 uppgifter om fler misstänkta personer som saknar fullständigt personnummer. Detta försvårar både antalsräkningen och bestämmandet av kön och/eller ålder på de misstänkta. Antalet misstänkta personer kan ha påverkats av detta från och med år 2000. Mer information finns i publikationerna *Kriminalstatistik 1999* och *Kriminalstatistik 2000*. År 2008 fanns det totalt 367 misstänkta personer med okänd ålder och 552 personer med okänt kön. Detta redovisas också i tabellerna.

Mars 2011

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för beslutsfattande, utredningsverksamhet, debatt och forskning.

Brå:s statistikenhet sammanställer och presenterar, utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, årligen cirka 400 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå. Tabellerna publiceras på Brå:s webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser, samt i de två publikationerna *Kriminalstatistik* och *Narkotikastatistik*.

Statistik över anmälda och uppklarade brott har förts från 1950. Statistik över personer misstänkta för brott har förts från 1975. Sedan 1995 har Brå ansvarat för och publicerat den officiella kriminalstatistiken, dessförinnan gjordes det av Statistiska centralbyrån.